

การข่มขืนกระทำชำเราระหว่างคู่ชีวิตเพศเดียวกันศึกษา กรณีมาตรา 276 แห่งประมวลกฎหมายอาญา Rape among same-sex couples studying case, Article 276 of the Criminal Code

สิริภัทร ปิยะเวช*

บทคัดย่อ

ในปี 2550 ได้มีการแก้ไขเพิ่มเติมบทบัญญัติเกี่ยวกับการข่มขืนกระทำชำเราตามมาตรา 276 ซึ่งการแก้ไขบทบัญญัตินี้ดังกล่าว ส่งผลให้การข่มขืนกระทำชำเราระหว่างสามีภรรยาเป็นความผิดตามประมวลกฎหมายอาญา แต่สำหรับการข่มขืนกระทำชำเราระหว่างสามีภรณานั้น กฎหมายได้บัญญัติเหตุผลโทษให้กับผู้กระทำ หากเป็นการกระทำความผิดระหว่างสามีภรรยาไว้โดยเฉพาะ ซึ่งคำว่าสามีภรณตามประมวลกฎหมายอาญา หมายความว่า บุคคลที่ปฏิบัติตามหลักเกณฑ์การสมรสที่บัญญัติไว้ในประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ โดยต้องเป็นบุคคลที่มีเพศสภาพตามกำเนิดเป็นชายและหญิงเท่านั้น แต่อย่างไรก็ตาม ในปัจจุบันร่างพระราชบัญญัติการจดทะเบียนคู่ชีวิต พ.ศ. ... ได้รับการยกร่างโดยมีเจตนารมณ์ให้คู่ชีวิตเพศเดียวกันมีสถานะเท่าเทียมกับสามีภรรยา ซึ่งหากร่างพระราชบัญญัตินี้ดังกล่าวได้บังคับใช้เป็นกฎหมายคู่ชีวิตเพศเดียวกันจะมีสถานะภาพและการรับรองตามกฎหมายคล้ายคลึงกับสามีภรรยา เป็นเหตุให้ต้องมีการศึกษาบทบัญญัติเกี่ยวกับการข่มขืนกระทำชำเราระหว่างสามีภรรยา เพื่อนำมาปรับใช้กับกรณีของการข่มขืนกระทำชำเราระหว่างคู่ชีวิตเพศเดียวกัน โดยศึกษาผ่านวิธีการวิจัยเอกสารทั้งในประเทศไทยและต่างประเทศที่เกี่ยวข้องกับการข่มขืนกระทำชำเราระหว่างสามีภรณารวมถึงสิทธิและหน้าที่ของคู่ชีวิตเพศเดียวกัน

ผลจากการศึกษาร่างพระราชบัญญัติการจดทะเบียนคู่ชีวิต พ.ศ. ได้บัญญัติถึงสิทธิและหน้าที่ซึ่งคู่ชีวิตเพศเดียวกันได้รับจะมีลักษณะเช่นเดียวกับสามีภรรยา จากบทบัญญัติของร่างพระราชบัญญัตินี้ดังกล่าว ที่ให้น้ำประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์และกฎหมายอื่นๆ ที่เกี่ยวกับสามีภรณามาปรับใช้กับ

*นักศึกษาลัทธิสุตรนิติศาสตร์มหาบัณฑิต คณะนิติศาสตร์ สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์

คู่ชีวิตโดยอนุโลม แต่อย่างไรก็ตาม ร่างพระราชบัญญัติดังกล่าวไม่ได้กำหนดให้คู่ชีวิตเพศเดียวกันมีสถานภาพเช่นเดียวกับสามีภรรยาอย่างชัดเจน และไม่ได้อ้างถึงลักษณะของการกระทำความผิดทางอาญาต่อกันไว้แต่อย่างใด อีกทั้งคู่ชีวิตเพศเดียวกันก็ไม่เข้าองค์ประกอบสำคัญในลักษณะของการเป็นสามีภรรยาตามกฎหมายไทย ซึ่งได้กำหนดเพศของการสมรสไว้ชัดเจนแล้ว ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ที่ได้กำหนดหลักเกณฑ์ อันเป็นการกำหนดเงื่อนไขทางเพศของคู่สมรสเอาไว้เฉพาะชายหญิงเท่านั้น ที่จะสามารถตีความคู่ชีวิตเพศเดียวกันให้มีสถานภาพเช่นเดียวกันกับสามีภรรยาได้

และเพื่อให้สามารถนำบทบัญญัติเกี่ยวกับการข่มขืนกระทำชำเรา ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 276 มาปรับใช้กับคู่ชีวิตเพศเดียวกันตามร่างพระราชบัญญัติการจดทะเบียนคู่ชีวิต พ.ศ. ให้มีสถานภาพเช่นเดียวกับสามีภรรยาตามกฎหมายไทย ตามเจตนารมณ์ของร่างพระราชบัญญัติดังกล่าว จึงจำเป็นต้องแก้ไขเพิ่มเติมร่างพระราชบัญญัติดังกล่าว โดยเพิ่มเติมบทบัญญัติเกี่ยวกับสถานภาพระหว่างคู่ชีวิตไว้เป็นหมวดหนึ่งโดยเฉพาะ กำหนดให้คู่ชีวิตเพศเดียวกันตามร่างพระราชบัญญัติดังกล่าว มีสถานภาพตามกฎหมายเช่นเดียวกับสามีภรรยาทุกประการ รวมทั้งข้อความในกฎหมายใดที่กล่าวถึงสามีภรรยา หรืออ้างถึงความสัมพันธ์อย่างเช่นสามีภรรยาในกฎหมายอื่น ให้หมายความรวมถึงคู่ชีวิตเพศเดียวกันด้วย เพื่อให้สถานภาพของคู่ชีวิตเพศเดียวกันมีบทบัญญัติรับรองให้มีสถานะเทียบเท่าสามีภรรยาตามกฎหมาย ซึ่งการมีสถานะดังกล่าวได้ครอบคลุมถึงการข่มขืนกระทำชำเราตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 276 ด้วย โดยถือว่าคู่ชีวิตเพศเดียวกันมีสถานะเป็นสามีภรรยาตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 276 โดยปริยาย นอกจากนั้น การแก้ไขเพิ่มเติมร่างพระราชบัญญัติดังกล่าว ไม่ใช่เป็นการรับรองสถานะของคู่ชีวิตเพศเดียวกันให้มีสถานภาพเช่นเดียวกับสามีภรรยาตามประมวลกฎหมายอาญาเท่านั้น แต่เป็นการรับรองสถานะของคู่ชีวิตเพศเดียวกันให้มีสถานภาพเช่นเดียวกับสามีภรรยาตามกฎหมายอื่น ๆ ด้วย

คำสำคัญ : คู่ชีวิตเพศเดียวกัน สามีภรรยา ข่มขืนกระทำชำเรา

Abstract

In 2007, the provisions on rape under section 276 were amended. As a result, rape among husband and wife is guilty according to the Criminal Code. But for rape between husband and wife. The law has reduced the penalty for the offender. If the offense between husband and wife is specifically. The word husband According to the Penal Code, a person who complies with the marriage rules provided for in the Civil and Commercial Code. It must be a man with male and female sex. However, today. The Matrimonial Registration Act BE ... was drafted with the

intent of providing same sex couples. Equal status for husbands and wife If the bill is enforced as a law. Same sex couples have the same status and legal endorsement as husbands and wives. It is a must to study. The provisions on rape between husbands and wives To apply to rape cases between same sex couples. Study through document research in Thailand and abroad. Related to rape between husband and wife Include the rights and duties of the same sex partner.

The results of the drafting of the Act on the Registration of Marriage Partners, BE, provide the same rights and duties that same-sex couples receive in the same manner as husband and wife. From the provisions of the bill. To bring the Civil and Commercial Code and other laws. Husbands and wives apply to their spouses *mutatis mutandis*. However The bill does not require same-sex couples to have the same status as husband and wife. And do not mention the nature of the criminal offense in any way. Also, same-sex couples do not have a significant element in the manner of being a spouse under Thai law. The gender of the marriage is clear. According to the Civil and Commercial Code, It is the sexual orientation of the spouse only for men and women. To be able to interpret same-sex couples the same status as husband and wife.

And to be able to apply the provisions on rape. According to the Penal Code, Section 276 applies to same-sex couples according to the Bill of Marriage Act, BE, To the same status as a spouse under Thai law. According to the intention of the bill. It is necessary to amend the bill. In addition, the provisions on the status of spouses in a particular category. The same sex couples according to the bill. Have the same legal status as husbands and wives in all respects. Including the text in the law referred to husbands. Or refer to a relationship like husband and wife in another law. Include same-sex couples. To ensure that same-sex couples have the same legal status as spouses. The existence of such status covers the rape under the Penal Code Section 276, with the same sex couples have the status of spouses under the Penal Code Section 276 implicitly. In addition, the amendment to the bill. It is not a testament to the status of same-sex couples to the same status as husbands and wives under the penal code. However, the status of same-sex couples is the same as that for husband and wife under other laws.

Keywords : same-sex couples, husband and wife, rape

บทนำ

ปัจจุบันคำว่าคู่ชีวิตหรือในลักษณะของบุคคลที่ใช้ชีวิตร่วมกันตั้งครอบครัวนั้น ไม่ได้จำกัดอยู่เฉพาะผู้ชายกับผู้หญิงเพียงเท่านั้น ยังมีคู่ชีวิตเพศเดียวกัน กล่าวคือการมีครอบครัวในลักษณะของการเป็นผู้ชายกับผู้ชาย หรือผู้หญิงกับผู้หญิง อีกจำนวนมากที่ใช้ชีวิตร่วมกันตั้งครอบครัวเช่นผู้ชายกับผู้หญิง แต่สถานภาพของคู่ชีวิตเพศเดียวกันดังกล่าวไม่มีกฎหมายรับรองในเรื่องของสิทธิอันพึงมีไว้ ซึ่งขัดกับหลักของสิทธิมนุษยชนขั้นพื้นฐานตามที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2560 มาตรา 27² และตามหลักปณิญาสากล่าวด้วยสิทธิมนุษยชนเนื่องจากการไม่ยอมรับคู่ชีวิตเพศเดียวกันอาจถือเป็นการละเมิดสิทธิ ทำให้เกิดความไม่เท่าเทียมกันเพราะความแตกต่างทางเพศ

ซึ่งคู่ชีวิตตามกฎหมายไทยในปัจจุบันจะต้องเป็นคู่ชีวิตที่เป็นผู้ชายกับผู้หญิงเท่านั้น เนื่องจากบทบัญญัติต่าง ๆ ในประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ได้ตั้งข้อจำกัดต่าง ๆ ไว้ เช่น ในกฎหมายลักษณะครอบครัวที่กำหนดไว้ว่า การสมรสจะกระทำได้นั้นเมื่อ “ชายและหญิง” อายุสิบเจ็ดปีบริบูรณ์³ หรือ การสมรสจะทำได้เมื่อ “ชายและหญิง” ยินยอมเป็นสามีภรรยากันและต้องแสดงการยินยอมนั้นให้ปรากฏโดยเปิดเผยต่อหน้านายทะเบียนและให้นายทะเบียนบันทึกความยินยอมนั้นไว้⁴ เป็นต้น ซึ่งถือว่าข้อจำกัดดังกล่าวเป็นอุปสรรคอย่างหนึ่งตามกฎหมายไทยที่บังคับไว้ว่าการสมรสนั้นจะเป็นกรณีของผู้ชายกับผู้หญิงเท่านั้น

แต่อย่างไรก็ดีจากสภาพปัญหาดังกล่าวประเทศไทยได้มีการจัดทำร่างพระราชบัญญัติการ

² มาตรา 27, รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2560 บัญญัติว่า

บุคคลย่อมเสมอกันในกฎหมาย มีสิทธิและเสรีภาพและได้รับความคุ้มครองตามกฎหมายเท่าเทียมกัน

ชายและหญิงมีสิทธิเท่าเทียมกัน

การเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมต่อบุคคล ไม่ว่าด้วยเหตุความแตกต่างในเรื่องถิ่นกำเนิด เชื้อชาติ ภาษา เพศ อายุ ความพิการ สภาพทางกายหรือสุขภาพ สถานะของบุคคล ฐานะทางเศรษฐกิจหรือสังคม ความเชื่อทางศาสนา การศึกษาอบรม หรือความคิดเห็นทางการเมืองอันไม่ขัดต่อบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญ หรือเหตุอื่นใด จะกระทำมิได้

มาตรการที่รัฐกำหนดขึ้นเพื่อจัดอุปสรรคหรือส่งเสริมให้บุคคลสามารถใช้สิทธิหรือเสรีภาพได้เช่นเดียวกับบุคคลอื่น หรือเพื่อคุ้มครองหรืออำนวยความสะดวกให้แก่เด็ก สตรี ผู้สูงอายุ คนพิการ หรือผู้ด้อยโอกาส ย่อมไม่ถือว่าเป็นการเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมตามวรรคสาม

บุคคลผู้เป็นทหาร ตำรวจ ข้าราชการ เจ้าหน้าที่อื่นของรัฐ และพนักงานหรือลูกจ้างขององค์กรของรัฐย่อมมีสิทธิและเสรีภาพเช่นเดียวกับบุคคลทั่วไป เว้นแต่ที่จำกัดไว้ในกฎหมายเฉพาะในส่วนที่เกี่ยวกับการเมือง สมรรถภาพ วินัย หรือจริยธรรม

³ มาตรา 1448, ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ บัญญัติว่า “การสมรสจะกระทำได้นั้นเมื่อชายและหญิง มีอายุสิบเจ็ดปีบริบูรณ์แล้ว แต่ในกรณีที่มีเหตุอันควร ศาลอาจอนุญาตให้ทำการสมรสก่อนนั้นได้”

⁴ มาตรา 1458, ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ บัญญัติว่า

การสมรสจะทำได้เมื่อชายหญิงยินยอมเป็นสามีภรรยากัน และต้องแสดงการยินยอมนั้นให้ปรากฏโดยเปิดเผยต่อหน้านายทะเบียนและให้นายทะเบียนบันทึกความยินยอมนั้นไว้ด้วย

จดทะเบียนคู่ชีวิต พ.ศ. ซึ่งร่างพระราชบัญญัติ
นี้ได้กำหนดให้บุคคลเพศเดียวกันที่เป็นคู่รักหรือ
หุ้นส่วนชีวิตจะมีสถานะที่ใกล้เคียงกับสามีภรรยา
ตามกฎหมาย โดยร่างพระราชบัญญัติการจ
ทะเบียนคู่ชีวิตนั้นมีข้อกฎหมายที่เป็นสาระสำคัญ
ดังต่อไปนี้

1. นิยามของคำว่าคู่ชีวิต⁵ หมายถึง บุคคล
สองคนที่จดทะเบียนกันตามพระราชบัญญัตินี้

2. การจดทะเบียนจะทำได้ต่อเมื่อบุคคล
ทั้งสองบรรลุนิติภาวะแล้ว⁶ (ตามกฎหมายปัจจุบัน
การบรรลุนิติภาวะคืออายุ 20 ปีบริบูรณ์ หรือจ
ทะเบียนสมรสกัน)

3. บุคคลใดที่จดทะเบียนสมรสอยู่แล้ว
มาจดทะเบียนคู่ชีวิตหรือจดทะเบียนคู่ชีวิตอยู่แล้ว
ไปจดทะเบียนสมรส การจดทะเบียนครั้งหลังถือ
เป็นโมฆะ⁷

4. คู่ชีวิตตามพระราชบัญญัตินี้ มีสิทธิ
และหน้าที่ตามกฎหมายเสมือนคู่สมรสตามประมวล
กฎหมายแพ่งและพาณิชย์ และกฎหมายอื่น⁸

5. ในเรื่องทรัพย์สิน ให้นำบทบัญญัติ
ในประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ บรรพ 5 ว่า
ด้วยครอบครัว หมวด 4 ทรัพย์สินระหว่างสามี
ภรรยามาใช้บังคับ⁹ (สิทธิในการจัดการทรัพย์สิน
เหมือนกับคู่สามีภรรยาที่จดทะเบียนสมรสกัน)

⁵มาตรา 2, ร่างพระราชบัญญัติการจดทะเบียนคู่ชีวิต พ.ศ. บัญญัติว่า

ในพระราชบัญญัตินี้ “คู่ชีวิต” หมายความว่า บุคคลสองคนซึ่งเป็นเพศเดียวกันและได้จดทะเบียนตามพระราชบัญญัตินี้

⁶มาตรา 5, ร่างพระราชบัญญัติการจดทะเบียนคู่ชีวิต พ.ศ. บัญญัติว่า

การจดทะเบียนคู่ชีวิตตามพระราชบัญญัตินี้ ให้กระทำได้เมื่อบุคคลมีอายุสิบปีบริบูรณ์ขึ้นไป และมีสัญชาติไทย หรือ
ฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งมีสัญชาติไทย

⁷มาตรา 7, ร่างพระราชบัญญัติการจดทะเบียนคู่ชีวิต พ.ศ. บัญญัติว่า

การจดทะเบียนจะกระทำมิได้ ในกรณีดังต่อไปนี้

(1) ถ้าคู่ชีวิตฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งเป็นคนวิกลจริตหรือจิตฟั่นเฟือนไม่สมประกอบ คนไร้ความสามารถ หรือคนเสมือนไร้
ความสามารถ

(2) ถ้าคู่ชีวิตเป็นญาติสืบสายโลหิตโดยตรงขึ้นไปหรือลงมา หรือเป็นพี่น้องร่วมบิดามารดาหรือร่วมแต่บิดาหรือมารดา
ซึ่งความเป็นญาติดังกล่าวให้ถือตามสายโลหิต โดยไม่คำนึงว่าจะเป็นญาติโดยชอบด้วยกฎหมายหรือไม่

(3) มีคู่สมรส หรือได้จดทะเบียนตามพระราชบัญญัตินี้อยู่ก่อนแล้ว

⁸มาตรา 9, ร่างพระราชบัญญัติการจดทะเบียนคู่ชีวิต พ.ศ. บัญญัติว่า

ความสัมพันธ์ระหว่างคู่ชีวิตตามพระราชบัญญัตินี้ ให้นำบทบัญญัติว่าด้วยความสัมพันธ์ระหว่างคู่สมรสตามบทบัญญัติ
แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ว่าด้วยครอบครัวมาบังคับใช้โดยอนุโลม

คู่ชีวิตตามพระราชบัญญัตินี้ มีสิทธิและหน้าที่ตามกฎหมายเสมือนคู่สมรสตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ และ
กฎหมายอื่น เช่น สิทธิในการใช้ชื่อสกุล สิทธิตามกฎหมายเกี่ยวกับการประกันภัยหรือประกันชีวิต สิทธิตามกฎหมายว่าด้วย
บำเหน็จบำนาญข้าราชการ สิทธิตามกฎหมายประกันสังคม สิทธิในการลดหย่อนภาษี และสิทธิของผู้เสียหายตามประมวล
กฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาด้วย

⁹มาตรา 10, ร่างพระราชบัญญัติการจดทะเบียนคู่ชีวิต พ.ศ. บัญญัติว่า

ทรัพย์สินระหว่างคู่ชีวิตตามพระราชบัญญัตินี้ ให้นำบทบัญญัติว่าด้วยทรัพย์สินระหว่างสามีภรรยาแห่งประมวลกฎหมาย
แพ่งและพาณิชย์ว่าด้วยครอบครัวมาบังคับใช้โดยอนุโลม

6. ในเรื่องมรดก ให้นำบทบัญญัติในประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ บรรพ 6 มรดก มาใช้บังคับ¹⁰ (คู่ชีวิตมีสิทธิรับมรดกเช่นเดียวกับคู่สามีภรรยาที่จดทะเบียนสมรสกัน)

ซึ่งถ้าหากร่างพระราชบัญญัติการจดทะเบียนคู่ชีวิต พ.ศ. ดังกล่าว ผ่านสภาผู้แทนราษฎรและออกบังคับใช้เป็นกฎหมาย จะทำให้คู่ชีวิตเพศเดียวกันมีสิทธิและสถานะเท่าเทียมกันกับสามีภรรยาที่เป็นผู้ชายกับผู้หญิง และนอกจากนั้น จะทำให้มีการเปลี่ยนแปลงทางด้านกฎหมายต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง ซึ่งถือว่าเป็นความก้าวหน้าทางด้านกฎหมายเป็นอย่างมาก

และในกรณีของการข่มขืนกระทำชำเรา ในปัจจุบันก็ไม่ได้มีเฉพาะแต่ผู้ชายกับผู้หญิง เท่านั้น แต่จะมีในลักษณะของผู้ชายกับผู้ชายหรือผู้หญิงกับผู้หญิงด้วย และแม้แต่ในบริบทของสามี

ภรรยาที่จะมีกรณีของการข่มขืนกระทำชำเรา ระหว่างสามีภรรยาด้วย ซึ่งในกรณีที่มีการข่มขืนกระทำชำเราโดยทั่วไปนั้นผู้กระทำความผิดต้องรับโทษตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 276¹¹ แต่ถ้าเป็นการข่มขืนกระทำชำเราระหว่างสามีภรณานั้น แม้จะถือเป็นความผิดตามที่ต้องบังคับเช่น การกระทำของบุคคลที่ไม่ได้มีความสัมพันธ์กันตามกฎหมายก็ตาม แต่กฎหมายได้บัญญัติในลักษณะของการบรรเทาโทษไว้โดยเฉพาะสำหรับการข่มขืนกระทำชำเราระหว่างสามีภรรยา โดยกำหนดว่าถ้าคู่สมรสนั้นประสงค์ที่จะอยู่กินกันฉันจะสามีภรรยา ศาลจะลงโทษน้อยกว่าที่กฎหมายกำหนดไว้เพียงใดก็ได้ หรือจะกำหนดเงื่อนไขเพื่อคุ้มครองความประพฤติด้านการลงโทษก็ได้ โดยในกรณีที่ศาลมีคำพิพากษาให้ลงโทษจำคุกและคู่สมรสฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งไม่ประสงค์จะอยู่กินด้วยกันฉันสามีภรรยาต่อไป และประสงค์จะหย่า คู่สมรส

¹⁰ มาตรา 15, ร่างพระราชบัญญัติการจดทะเบียนคู่ชีวิต พ.ศ. บัญญัติว่า

ให้นำบทบัญญัติแห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ บรรพ 6 ว่าด้วยมรดก มาใช้บังคับกับสิทธิและหน้าที่ในการรับมรดกของคู่ชีวิตตามพระราชบัญญัตินี้โดยอนุโลม

¹¹ มาตรา 276, ประมวลกฎหมายอาญา บัญญัติว่า

ผู้ใดข่มขืนกระทำชำเราผู้อื่นโดยขู่เข็ญด้วยประการใด ๆ โดยใช้กำลังประทุษร้ายโดยผู้อื่นนั้นอยู่ในภาวะที่ไม่สามารถขัดขืนได้ หรือโดยทำให้ผู้อื่นนั้นเข้าใจผิดว่าตนเป็นบุคคลอื่นต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่สี่ปีถึงยี่สิบปี และปรับตั้งแต่แปดพันบาทถึงสี่หมื่นบาท

การกระทำชำเราตามวรรคหนึ่ง หมายความว่า การกระทำเพื่อสนองความใคร่ของผู้กระทำโดยการใช้อวัยวะเพศของผู้กระทำกระทำกับอวัยวะเพศ ทวารหนัก หรือช่องปากของผู้อื่น หรือการใช้สิ่งอื่นใดกระทำกับอวัยวะเพศหรือทวารหนักของผู้อื่น

ถ้าการกระทำความผิดตามวรรคหนึ่งได้กระทำโดยมีหรือใช้อาวุธปืนหรือวัตถุระเบิด หรือโดยร่วมกระทำความผิดด้วยกัน อันมีลักษณะเป็นการโทรมหญิงหรือกระทำกับชายในลักษณะเดียวกันต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่สิบห้าปีถึงยี่สิบปี และปรับตั้งแต่สามหมื่นบาทถึงสี่หมื่นบาท หรือจำคุกตลอดชีวิต

ถ้าการกระทำความผิดตามวรรคหนึ่งเป็นการกระทำความผิดระหว่างคู่สมรสและคู่สมรสนั้นยังประสงค์จะอยู่กินด้วยกันฉันสามีภรรยา ศาลจะลงโทษน้อยกว่าที่กฎหมายกำหนดไว้เพียงใดก็ได้ หรือจะกำหนดเงื่อนไขเพื่อคุ้มครองความประพฤติด้านการลงโทษก็ได้ ในกรณีที่ศาลมีคำพิพากษาให้ลงโทษจำคุกและคู่สมรสฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งไม่ประสงค์จะอยู่กินด้วยกันฉันสามีภรรยาต่อไป และประสงค์จะหย่า ให้คู่สมรสฝ่ายนั้นแจ้งให้ศาลทราบ และให้ศาลแจ้งพนักงานอัยการให้ดำเนินการฟ้องหย่าให้

ฝ่ายนั้นจะแจ้งให้ศาลทราบ และให้ศาลแจ้งพนักงานอัยการให้ดำเนินการฟ้องอย่าให้ก็ได้ ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 276 วรรคสี่

โดยการกระทำความผิดในกรณีที่เป็น การกระทำความผิดระหว่างสามีภรรยา ประมวลกฎหมายอาญาจะบัญญัติในลักษณะของการยกเว้นโทษให้ (ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 71¹²) หรือการลดโทษให้ (โดยศาลจะลงโทษน้อยกว่าที่กฎหมายกำหนดไว้สำหรับความผิดนั้นเพียงใดก็ได้) เนื่องจากกฎหมายเห็นว่า การลงโทษผู้กระทำความผิดที่มีความสัมพันธ์เป็นสามีภรณากันนั้น ไม่ก่อให้เกิดผลประโยชน์ต่อส่วนรวม ตรงข้ามถือเป็น การบั่นทอนความมั่นคงของครอบครัว ทำให้เกิดผลเสียมากกว่าผลดี และ ไม่เหมาะสมกับความผิด กฎหมายจึงได้บัญญัติให้มีการยกเว้นโทษ หรือลดโทษให้ แล้วแต่กรณี

ซึ่งถ้าหากมีการกำหนดกรอบในอนาคต ถึงการยอมรับ คู่ชีวิต ที่มีเพศเดียวกัน ให้มี สถานภาพเช่นเดียวกันกับสามีภรรยาแล้ว ในอนาคตนั้นบทบัญญัติเกี่ยวกับการข่มขืนกระทำชำเรา ระหว่างสามีภรณาก็ควรจะนำมาปรับใช้กับ กรณีของการข่มขืนกระทำชำเราของคู่ชีวิตเพศเดียวกันด้วยหรือไม่ เนื่องจากการที่คู่ชีวิตเพศเดียวกันจดทะเบียนคู่ชีวิตกันตามร่างพระราชบัญญัติ การจดทะเบียนคู่ชีวิต พ.ศ. นั้นย่อมเกิดการ ไว้วางใจเชื่อใจ และคาดหวังว่าจะได้รับการดูแลทั้ง

ทางด้านจิตใจและร่างกายเช่นเดียวกับคู่สมรส ทั่วไป ซึ่งถึงแม้ว่าจะเปรียบเทียบไม่ได้กับในลักษณะ ของสามีภรรยาซึ่งเป็นผู้ชายกับผู้หญิง แต่เมื่อได้ จดทะเบียนคู่ชีวิตกันตามร่างพระราชบัญญัติการ จดทะเบียนคู่ชีวิต พ.ศ. แล้ว ตามศักดิ์ของ กฎหมายย่อมถือว่าคู่ชีวิตเพศเดียวกันนั้นมีลักษณะ ของความเป็นสภาพครอบครัวเช่นเดียวกันกับสามี ภรรยา เพียงแต่ไม่สามารถสืบพันธุ์ได้โดยใช้วิธี การตามปกติเท่านั้น

โดยในกรณีของต่างประเทศคู่ชีวิตเพศ เดียวกัน ที่ได้จดทะเบียนชีวิตคู่กันตามกฎหมาย แล้ว มีผลทำให้ให้คู่ชีวิตเพศเดียวกันนั้นมีสิทธิและ หน้าที่ตามกฎหมาย อันเป็นการรับรองสถานภาพ คู่ชีวิตเพศเดียวกันว่ามีสถานะทางกฎหมายเท่า เทียมกับสามีภรรยา เช่น สิทธิได้รับการรับรอง สถานภาพคู่ชีวิตว่ามีสถานะในทางกฎหมายเท่า เทียมกับคู่สมรส หรือ สิทธิได้รับการอุปการะ เลี้ยงดูซึ่งกันและกัน หรือ สิทธิตามกฎหมายอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องกับสถานภาพสมรสของบุคคล เป็นต้น

ส่วนกรณีของประเทศไทยนั้น เนื่องจาก บทบัญญัติของกฎหมายที่เกี่ยวกับการข่มขืน กระทำชำเรา ระหว่างสามีภรรยา แห่งประมวล กฎหมายอาญา มาตรา 276 วรรคสี่ คำที่จำกัดไว้ คือคำว่าสามีหรือภรรยา เพราะฉะนั้นคำที่จำกัดไว้ คือผู้ชายกับผู้หญิงที่มีการจดทะเบียนสมรสกันตาม กฎหมายเท่านั้น แต่ถ้าปรากฏว่าต่อไปในอนาคต

¹² มาตรา 71, ประมวลกฎหมายอาญา บัญญัติว่า

ความผิดตามที่บัญญัติไว้ในมาตรา 334 ถึงมาตรา 336 วรรคแรก และมาตรา 341 ถึงมาตรา 364 นั้น ถ้าเป็นการกระทำ ที่สามีภรรยาทำต่อกัน หรือภรรยากระทำต่อสามี ผู้กระทำไม่ต้องรับโทษ

คำว่าสามีภรรยาได้เปลี่ยนไปตามการเปลี่ยนแปลงของสังคม คำว่าคู่สามีภรรยาอาจไม่ได้จำกัดเฉพาะชายกับหญิงเท่านั้น แต่หมายความว่ารวมถึงกรณีที่เป็นชายกับชายหรือหญิงกับหญิงด้วย บทบัญญัติที่เกี่ยวกับการข่มขืนกระทำชำเราระหว่างสามีภรรยาแห่งประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 276 วรรคสี่ จะสามารถนำมาปรับใช้กับกรณีของการข่มขืนกระทำชำเราระหว่างคู่ชีวิตเพศเดียวกันได้หรือไม่ หรือคู่ชีวิตเพศเดียวกันจะต้องได้รับโทษตามบทบัญญัติว่าด้วยการข่มขืนกระทำชำเราที่ใช้บังคับกันทั่วไป โดยไม่มีสิทธิที่จะนำบทบัญญัติในกรณีที่เกี่ยวข้องกับการข่มขืนกระทำชำเราระหว่างสามีภรรยามาใช้บังคับ

วัตถุประสงค์ของการศึกษา

1. เพื่อศึกษาถึงแนวความคิดและองค์ประกอบความผิดฐานข่มขืนกระทำชำเราระหว่างคู่ชีวิตเพศเดียวกัน
2. เพื่อศึกษามาตรการของกฎหมายไทยเกี่ยวกับบทบัญญัติเรื่องความผิดฐานข่มขืนกระทำชำเราระหว่างสามีภรรยา ที่จะนำมาปรับใช้กับการข่มขืนกระทำชำเราระหว่างคู่ชีวิตเพศเดียวกัน
3. เพื่อวิเคราะห์ถึงความเหมาะสมของการนำบทบัญญัติเรื่องความผิดฐานข่มขืนกระทำชำเราระหว่างสามีภรรยามาปรับใช้กับการข่มขืนกระทำชำเราระหว่างคู่ชีวิตเพศเดียวกัน
4. เพื่อเสนอแนะแนวทางในการนำบทบัญญัติเรื่องความผิดฐานข่มขืนกระทำชำเราระหว่างสามีภรรยามาปรับใช้กับการข่มขืนกระทำชำเราระหว่างคู่ชีวิตเพศเดียวกัน

สมมติฐานของการวิจัย

ในปัจจุบันสถานภาพของคู่ชีวิตเพศเดียวกันยังไม่มีกฎหมายรับรองสิทธิ ทำให้ในกรณีที่มีการข่มขืนกระทำชำเราระหว่างคู่สมรสเพศเดียวกัน ผู้กระทำความผิดต้องรับโทษตามประมวลกฎหมายอาญามาตรา 276 เช่นเดียวกับบุคคลที่ไม่มีความสัมพันธ์กัน ซึ่งเป็นกรณีที่ใช้บังคับกับบุคคลทั่วไปที่กระทำความผิด

ดังนั้น ควรนำบทบัญญัติเรื่องความผิดฐานข่มขืนกระทำชำเราระหว่างสามีภรรยาตามประมวลกฎหมายอาญามาตรา 276 วรรคสี่ มาปรับใช้กับการข่มขืนกระทำชำเราระหว่างคู่ชีวิตเพศเดียวกัน เพื่อให้เกิดความเท่าเทียมกันในเรื่องเพศและไม่เป็นการละเมิดสิทธิมนุษยชนอีกด้วย

ขอบเขตของการวิจัย

1. วิทยานิพนธ์ฉบับนี้จะทำการศึกษาเกี่ยวกับการข่มขืนกระทำชำเราระหว่างคู่ชีวิตเพศเดียวกัน ศึกษากรณีมาตรา 276 แห่งประมวลกฎหมายอาญา
2. ศึกษากฎหมายที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ ประมวลกฎหมายอาญา เกี่ยวกับความผิดฐานข่มขืนกระทำชำเรา มาตรา 276
3. กฎหมายที่เกี่ยวกับเรื่องความผิดฐานข่มขืนกระทำชำเราระหว่างสามีภรรยาที่นำมาปรับใช้กับการข่มขืนกระทำชำเราระหว่างคู่ชีวิตเพศเดียวกัน
4. รวมทั้งศึกษาถึงความผิดฐานข่มขืนกระทำชำเราระหว่างสามีภรรยาที่นำมาปรับใช้กับการข่มขืนกระทำชำเราระหว่างคู่ชีวิตเพศเดียวกัน

เพื่อเป็นแนวทางในการนำมาปรับใช้กับการพิจารณา
ข่มขืนกระทำชำเราระหว่างคู่ชีวิตเพศเดียวกัน

วิธีการดำเนินการศึกษา

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ดำเนินการศึกษาวิจัย
เพื่อนำมาวิเคราะห์หาข้อสรุปและข้อเสนอแนะ
เพื่อเป็นแนวทางที่ใช้ในการแก้ไขปัญหา โดยใช้
วิธีการศึกษาค้นคว้า และดำเนินการศึกษาวิจัย
เอกสาร (Documentary Research) จากตัวบท
กฎหมาย บทความทางวิชาการ และบทความอื่นๆ
ที่เกี่ยวข้อง หนังสือวิชาการ หรือสิ่งตีพิมพ์ต่างๆ
ทั้งจากข้อมูลภายในประเทศและต่างประเทศ รวมถึง
การค้นคว้าทาง Internet

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ทำให้เข้าใจถึงแนวความคิดและองค์ประกอบ
ความผิดฐานข่มขืนกระทำชำเราระหว่าง
คู่ชีวิตเพศเดียวกัน
2. ได้แนวทางในการนำบทบัญญัติเรื่อง
ความผิดฐานข่มขืนกระทำชำเราระหว่างสามีภรรยา
มาปรับใช้กับการข่มขืนกระทำชำเรา
ระหว่างคู่ชีวิตเพศเดียวกัน
3. ทำให้เข้าใจถึงความเหมาะสมในการ
นำบทบัญญัติเรื่องความผิดฐานข่มขืนกระทำ
ชำเราระหว่างสามีภรรยา มาปรับใช้กับการข่มขืน
กระทำชำเราระหว่างคู่ชีวิตเพศเดียวกัน
4. ได้แนวทางในการนำบทบัญญัติที่
เกี่ยวกับความผิดฐานข่มขืนกระทำชำเรา
ระหว่าง

สามีภรรยา มาปรับใช้กับการข่มขืนกระทำชำเรา
ระหว่างคู่ชีวิตเพศเดียวกันในอนาคต โดยใช้เป็น
แหล่งข้อมูล เพื่อปรับใช้ให้เหมาะสมกับการ
ข่มขืนกระทำชำเราระหว่างคู่ชีวิตเพศเดียวกัน

ผลการวิจัย

สรุปผลการวิจัย

การเป็นสามีภรรยาตามกฎหมายไทยนั้น
ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ได้บัญญัติหลัก
เกณฑ์ไว้ในมาตรา 1448 ความว่า “การสมรสจะ
ทำได้ต่อเมื่อชายและหญิงมีอายุสิบเจ็ดปีบริบูรณ์
แล้ว แต่ในกรณีที่มิใช่เหตุอันสมควร ศาลอาจอนุญาต
ให้ทำการสมรสก่อนนั้นได้” ซึ่งหลักเกณฑ์ดังกล่าว
ถือเป็นตัวกำหนดเงื่อนไขทางเพศของคู่สมรสเอา
ไว้ กล่าวคือ การสมรสที่กฎหมายรับรองในประเทศไทย
จะเกิดขึ้นได้ก็ต่อเมื่อเป็นการสมรสของชาย
หญิง และการสมรสที่สมบูรณ์จะต้องจดทะเบียน
สมรสแล้วเท่านั้น ฉะนั้น แม้บุคคลผู้นั้นจะทำการ
แปลงเพศจากชายมาเป็นหญิงแล้วก็ตาม ก็ไม่
สามารถทำการสมรสกับชายได้ เนื่องจากกฎหมาย
รับรองและถือเอาเพศของบุคคลตามกำเนิดเท่านั้น
ตามคำพิพากษาศาลฎีกาที่ 157/2524¹³

ในกรณีของคู่ชีวิตเพศเดียวกันตามร่าง
พระราชบัญญัติการจดทะเบียนคู่ชีวิต พ.ศ. ซึ่ง
ร่างพระราชบัญญัตินี้มีเจตนารมณ์เพื่อให้ความ
เสมอภาคแก่สิทธิในครอบครัวของคู่ชีวิตเพศเดียวกัน
ให้มีสิทธิและหน้าที่ในครอบครัวของตนอย่าง
เสมอภาคเช่นเดียวกับครอบครัวของคู่สมรสชาย

¹³ กมลวรรณ อยู่วัฒนะ, มาตรการคุ้มครองสิทธิของบุคคลเพศเดียวกันในการอยู่ร่วมกันฉันสามีภรรยา (กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา, 2558) 17.

หญิงตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ก่อให้เกิดสถานการณ์ยอมรับหลักความเป็นสถาบันของการเข้าร่วมสถานะแห่งการเป็นคู่ชีวิตในทำนองเดียวกับการสมรส ซึ่งถือเป็นการหลุดพ้นจากเจตนาของกลุ่มสมรส และตกอยู่ในบังคับเงื่อนไขในการเข้าร่วมสร้างสถาบันครอบครัวขึ้นใหม่ของสังคม แต่อย่างไรก็ดีลักษณะของสามีภรรยาตามกฎหมายไทย กับคู่ชีวิตเพศเดียวกันร่างพระราชบัญญัติการจดทะเบียนคู่ชีวิต พ.ศ. หลักเกณฑ์สำคัญที่สุดในเงื่อนไขของการจดทะเบียน ได้แก่เรื่องเพศของกลุ่มสมรส ซึ่งตามกฎหมายไทยการจดทะเบียนสมรสกันนั้น ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์บัญญัติไว้ชัดเจนให้เพศที่จะทำการสมรสกันได้ จะต้องเป็นชายกับหญิงเท่านั้น ส่วนเจตนารมณ์ของร่างพระราชบัญญัติการจดทะเบียนคู่ชีวิต พ.ศ. นั้น มีวัตถุประสงค์เพื่อให้เกิดความเสมอภาคแก่สิทธิในครอบครัวของคู่ชีวิตเพศเดียวกัน ให้มีสิทธิและหน้าที่ในครอบครัวของตนอย่างเสมอภาคเช่นเดียวกับครอบครัวของกลุ่มสมรสชายหญิงตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ การจดทะเบียนคู่ชีวิตตามร่างพระราชบัญญัติการจดทะเบียนคู่ชีวิต พ.ศ. จึงเป็นการกำหนดให้คู่ชีวิตทั้งสองฝ่ายจะต้องเป็นบุคคลเพศเดียวกัน ซึ่งแม้เงื่อนไขการสมรสและเงื่อนไขในการจดทะเบียนคู่ชีวิต จะมีบทบัญญัติที่เหมือนหรือคล้ายคลึงกัน แต่คู่ชีวิตเพศเดียวกันก็ไม่เข้าองค์ประกอบสำคัญในลักษณะของการเป็นสามีภรรยาตามกฎหมายไทย ซึ่งได้กำหนดเพศของการสมรสไว้ชัดเจนแล้ว อย่างไรก็ตามคู่ชีวิตเพศเดียวกันที่ได้จดทะเบียนตามร่างพระราชบัญญัติการจดทะเบียนคู่ชีวิต พ.ศ. ก็ถือว่ามีสถานะเป็นคู่ชีวิตกัน มีสิทธิและ

หน้าที่ที่กำหนดไว้ในร่างพระราชบัญญัติจดทะเบียนคู่ชีวิตอย่างชัดเจนเช่นเดียวกัน แม้ไม่อาจถือเป็นลักษณะของสามีภรรยาตามกฎหมายไทยได้ก็ตาม

เมื่อคู่ชีวิตเพศเดียวกันตามร่างพระราชบัญญัติการจดทะเบียนคู่ชีวิต พ.ศ. ไม่อาจเปรียบได้ดั่งสามีภรรยา จึงไม่สามารถปรับใช้กับคำว่าสามีภรรยาตามประมวลกฎหมายอาญาได้เช่นกัน ดังนั้นแม้เป็นการกระทำความผิดอาญาที่ผู้กระทำและผู้ถูกกระทำมีลักษณะของคู่ชีวิตเพศเดียวกัน ก็ไม่ถือเสมือนว่ามีความสัมพันธ์เช่นสามีภรรยากันแต่อย่างใด

โดยตามประมวลกฎหมายอาญามาตรา 276 ซึ่งบัญญัติถึงความผิดฐานข่มขืนกระทำชำเรา แม้จะกำหนดให้การข่มขืนกระทำชำเราระหว่างสามีภรรยาเป็นความผิดก็ตาม แต่ตามมาตรา 276 วรรคสี่ ก็ได้กล่าวถึงเหตุผลโทษไว้ กล่าวคือ หากคู่สมรสนั้นยังประสงค์จะอยู่กินฉันสามีภรรยาสาละงโทษน้อยกว่าที่กฎหมายกำหนดไว้เพียงใดก็ได้ หรือศาลจะกำหนดเงื่อนไขเพื่อคุ้มครองประพฤติดแทนการลงโทษก็ได้ และในกรณีที่ศาลมีคำพิพากษาให้ลงโทษจำคุก และคู่สมรสฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งไม่ประสงค์จะอยู่กินด้วยกันฉันสามีภรรยาต่อไปและประสงค์จะหย่า ให้คู่สมรสฝ่ายนั้นแจ้งให้ศาลทราบ และให้ศาลแจ้งพนักงานอัยการให้ดำเนินการฟ้องหย่าต่อไป ดังนั้นเมื่อลักษณะของคู่ชีวิตเพศเดียวกันไม่อาจปรับใช้กับสามีภรรยาตามนัยของมาตรา 276 ได้ เนื่องจากไม่ถือเสมือนสามีภรรยาที่สมรสแบบชายหญิง การข่มขืนกระทำชำเราระหว่างคู่ชีวิตเพศเดียวกันจึงต้องนำบทบัญญัติทั่วไปมาใช้บังคับ

ซึ่งเมื่อเปรียบเทียบกับ การคุ้มครองความรุนแรงของผู้ถูกระทำความรุนแรงในครอบครัวของประเทศไทย คู่ชีวิตเพศเดียวกันถือเป็นบุคคลที่ได้รับการคุ้มครองตามพระราชบัญญัติคุ้มครองผู้ถูกระทำความรุนแรงในครอบครัว พ.ศ.2550 แต่ก็ไม่ได้ถือเสมือนเป็นคู่สมรสตามกฎหมาย หรือแม้แต่บุคคลที่อยู่กินกันฉันสามีภรรยา แต่ได้รับความคุ้มครองในกรณีของบุคคลที่อาศัยอยู่ในครัวเรือนเดียวกัน และต้องพึ่งพาอาศัยกันเท่านั้น¹⁴ ไม่อาจถือเป็นสามีภรรยาตามพระราชบัญญัติดังกล่าวได้ คู่ชีวิตเพศเดียวกันจึงไม่มีลักษณะที่จะนำมาปรับใช้ทั้งกับประมวลกฎหมายอาญามาตรา 276 หรือพระราชบัญญัติคุ้มครองผู้ถูกระทำความรุนแรงในครอบครัว พ.ศ.2550 ในฐานะสามีภรรยาได้โดยตรง

แม้จะแตกต่างจากการคุ้มครองความรุนแรงของผู้ถูกระทำความรุนแรงในครอบครัวตามกฎหมายของต่างประเทศ เช่น ประเทศอังกฤษ ตามพระราชบัญญัติกฎหมายครอบครัว ค.ศ. 1996 (Family Law Act 1996) นั้น ที่แม้จะไม่ได้บัญญัติให้คุ้มครองคู่ชีวิตเพศเดียวกันในพระราชบัญญัติดังกล่าว แต่ได้บัญญัติเพิ่มเติมให้คุ้มครองคู่ชีวิตเพศเดียวกันตาม Domestic Violence Crime and Victims 2004 ซึ่งมีมาตรการในการคุ้มครองผู้ถูกระทำความรุนแรงในครอบครัว ทั้งคำสั่งคุ้มครองชั่วคราว คำสั่ง

คุ้มครองทรัพย์สิน และมาตรการในการเรียกร้องค่าเสียหาย¹⁵ ส่งผลให้ถือว่าคู่ชีวิตเพศเดียวกันเป็นบุคคลที่ได้รับการคุ้มครองจากความรุนแรงในครอบครัว โดยมีบทบัญญัติให้คุ้มครองคู่ชีวิตเพศเดียวกันโดยเฉพาะ หรือในประเทศฝรั่งเศสตามรัฐบัญญัติเกี่ยวกับความรุนแรงในครอบครัว ซึ่งบุคคลที่ได้รับการคุ้มครองครอบคลุมถึง คู่สัญญาทางแพ่งเพื่อการอยู่ร่วมกันด้วย เนื่องจากประเทศฝรั่งเศสได้ตรารัฐบัญญัติอนุญาตให้มีการสมรสระหว่างบุคคลเพศเดียวกัน (Loi no 2013-404 du 17 mai 2013 ouvrant le mariage civil aux couples de personnes de mme sexe) ซึ่งผลจากการตราพระราชบัญญัติดังกล่าว ทำให้มีการเพิ่มมาตรา 143 ในประมวลกฎหมายแพ่งซึ่งบัญญัติว่า “การสมรสมีขึ้นได้ระหว่างบุคคล 2 คนซึ่งต่างเพศกันหรือเพศเดียวกัน”¹⁶ ถือเสมือนว่าคู่สัญญาทางแพ่งเพื่อการอยู่ร่วมกันนั้นเป็นคู่สมรสตามกฎหมายแพ่งของประเทศฝรั่งเศส ซึ่งอย่างไรก็ดี แม้บุคคลที่ได้รับการคุ้มครองจะมีสถานะเป็นคู่สมรสตามกฎหมายก็ตาม แต่การมีสถานะดังกล่าว ได้มีการบัญญัติไว้ในกฎหมายแพ่งของประเทศฝรั่งเศสโดยเฉพาะ จึงไม่สามารถนำมาปรับใช้ตามกฎหมายไทยซึ่งบัญญัติหลักเกณฑ์ของการสมรสตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ต้องเป็นชายและหญิงเท่านั้นไว้อย่างชัดเจน

¹⁴ พิษญาภา เจียมแท้, ความหมายและมาตรการทางกฎหมายต่อการกระทำด้วยความรุนแรงในครอบครัว: ศึกษาเปรียบเทียบกับกฎหมายของต่างประเทศ (นิติศาสตรมหาบัณฑิต, คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2555), 34.

¹⁵ เฟ็งอ้าง, 71.

¹⁶ Section 143, *Civil Code of France*. “Le mariage est contracté par deux personnes de sexe différent ou de même sexe”

แต่อย่างไรก็ดี ตามกฎหมาย Vermont Civil Union Bill ของประเทศสหรัฐอเมริกา ได้บัญญัติรับรองสถานภาพคู่ชีวิตตามกฎหมายเท่าเทียมกับคู่สมรส โดยถือว่าคู่ชีวิตที่ได้รับการรับรองและคุ้มครองตามกฎหมาย Vermont Civil Union Bill มีสิทธิและหน้าที่ไม่ว่าจะเป็นสิทธิและหน้าที่อันเกิดจากกฎหมายซึ่งรวมทั้งกฎหมายของฝ่ายนิติบัญญัติหรือหลักกฎหมายคอมมอนลอว์ รวมทั้งระเบียบข้อบังคับของฝ่ายบริหารหรือตุลาการโดยเสมอภาคกับคู่สมรสทุกประการ¹⁷ นอกจากนี้ ถ้อยคำใด ๆ ในกฎหมายที่อ้างอิงถึงคู่สมรส ครอบครัว ญาติหรือถ้อยคำอื่นอันเกี่ยวเนื่องกับความสัมพันธ์อย่างเช่นสามีภรรยา ให้หมายความรวมถึงคู่ชีวิตเพศเดียวกันด้วย ซึ่งถือเป็นการบัญญัติที่กล่าวถึงสถานภาพของคู่ชีวิตเพศเดียวกันให้ได้รับความรับรองคุ้มครองเช่นเดียวกับคู่สมรสอย่างเท่าเทียม โดยได้บัญญัติถึงสถานภาพนั้นไว้อย่างชัดเจนในกฎหมาย Vermont Civil Union Bill ดังนั้นหากนำกฎหมาย Vermont Civil Union Bill มาปรับใช้ตามร่างพระราชบัญญัติการจดทะเบียนคู่ชีวิต พ.ศ. ของประเทศไทยจะทำให้คู่ชีวิตเพศเดียวกันมีสถานะทางกฎหมายเช่นเดียวกันกับคู่สมรสตามกฎหมายได้ถือเสมือนว่าให้ความเสมอภาคแก่คู่ชีวิตเพศเดียวกันอย่างเท่าเทียมกับคู่สมรสชายหญิงได้อย่างแท้จริง ตามเจตนารมณ์ของการร่างพระราชบัญญัติการจดทะเบียนคู่ชีวิต พ.ศ.

ข้อเสนอแนะ

เพื่อให้สามารถนำบทบัญญัติเกี่ยวกับการข้ามชั้นกระทำซ้ำเรา ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 276 มาปรับใช้กับคู่ชีวิตเพศเดียวกันตามร่างพระราชบัญญัติการจดทะเบียนคู่ชีวิต พ.ศ. ให้มีสถานภาพเช่นเดียวกับสามีภรรยาตามกฎหมายไทย ตามเจตนารมณ์ของร่างพระราชบัญญัติการจดทะเบียนคู่ชีวิต พ.ศ. จึงขอเสนอแนะให้ดำเนินการแก้ไขร่างพระราชบัญญัตินี้ดังกล่าว โดยเห็นสมควรที่จะนำกฎหมาย Vermont Civil Union Bill ของมลรัฐเวอร์มอนต์ ประเทศสหรัฐอเมริกา ซึ่งบัญญัติรับรองและคุ้มครองสถานภาพคู่ชีวิตเพศเดียวกันตามกฎหมายเท่าเทียมกับคู่สมรส โดยกล่าวถึงคู่ชีวิตเพศเดียวกันให้มีสิทธิและหน้าที่ไม่ว่าจะเป็นสิทธิและหน้าที่อันเกิดจากกฎหมายซึ่งรวมทั้งกฎหมายของฝ่ายนิติบัญญัติหรือหลักกฎหมายคอมมอนลอว์ รวมทั้งระเบียบข้อบังคับของฝ่ายบริหารหรือตุลาการโดยเสมอภาคกับคู่สมรสทุกประการ นอกจากนี้ ถ้อยคำใด ๆ ในกฎหมายที่อ้างอิงถึงคู่สมรส ครอบครัว ญาติ หรือถ้อยคำอื่นอันเกี่ยวเนื่องกับความสัมพันธ์อย่างเช่นสามีภรรยา ให้หมายความรวมถึงคู่ชีวิตเพศเดียวกันด้วย มาปรับใช้กับร่างพระราชบัญญัติการจดทะเบียนคู่ชีวิต พ.ศ. เพื่อให้เป็นไปตามเจตนารมณ์ของร่างพระราชบัญญัติการจดทะเบียนคู่ชีวิต พ.ศ. ที่ต้องการให้คู่ชีวิตเพศเดียวกันมีความเสมอภาคดังเช่นคู่สมรสชายหญิง โดยให้

¹⁷ ฉัตรชัย เอมราช, ความไม่เสมอภาคในการบันทึกทางทะเบียนเป็นคู่ชีวิตตามร่างพระราชบัญญัติการจดทะเบียนคู่ชีวิต พ.ศ. (นิติศาสตรมหาบัณฑิต, คณะนิติศาสตร์ สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์, 2557) 67.

เพิ่มเติมบทบัญญัติเกี่ยวกับสถานภาพระหว่าง
คู่ชีวิตไว้เป็นหมวดหนึ่งโดยเฉพาะ ในร่างพระ-
ราชบัญญัติการจดทะเบียนคู่ชีวิต พ.ศ. ดังนี้

“หมวด 2 สถานภาพระหว่างคู่ชีวิต

มาตรา 9 คู่ชีวิตตามพระราชบัญญัตินี้ มี
สถานภาพตามกฎหมายเช่นเดียวกับคู่สมรสทุก
ประการ และข้อความในกฎหมายใดที่กล่าวถึง
คู่สมรส หรืออ้างถึงความสัมพันธ์อย่างเช่นสามี
ภรรยาในกฎหมายอื่น ให้หมายความรวมถึงคู่ชีวิต
ตามพระราชบัญญัตินี้ด้วย”

จากการเพิ่มเติมบทบัญญัตินี้ดังกล่าว ทำให้
สถานภาพของคู่ชีวิตเพศเดียวกันมีบทบัญญัติ
รับรองให้มีสถานะเทียบเท่าสามีภรรยาตาม
กฎหมาย ซึ่งการมีสถานะดังกล่าวได้ครอบคลุมถึง

การข่มขืนกระทำชำเราตามประมวลกฎหมายอาญา
มาตรา 276 ด้วย โดยถือว่าคู่ชีวิตเพศเดียวกันมี
สถานะเป็นสามีภรรยาตามประมวลกฎหมายอาญา
มาตรา 276 โดยปริยาย กล่าวคือ หากคู่ชีวิตเพศ
เดียวกันได้กระทำความผิดอาญาต่อกันครบองค์
ประกอบของความผิดฐานข่มขืนกระทำชำเราตาม
ประมวลกฎหมายอาญามาตรา 276 ก็สามารถนำ
บทบัญญัติเกี่ยวกับการลดโทษที่ใช้บังคับกับสามี
ภรรยา ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 276
วรรคสี่ มาปรับใช้กับคู่ชีวิตเพศเดียวกันได้โดยตรง

นอกจากนั้นการเพิ่มเติมบทบัญญัตินี้ดัง
กล่าว ไม่ใช่เป็นการรับรองสถานะของคู่ชีวิตเพศ
เดียวกันตามประมวลกฎหมายอาญาเท่านั้น แต่
เป็นการรับรองสถานะของคู่ชีวิตเพศเดียวกันให้มี
สถานภาพเช่นเดียวกับสามีภรรยาตามกฎหมาย
อื่นๆ ด้วย

บรรณานุกรม

กมลวรรณ อยู่วัฒนะ, *มาตรการคุ้มครองสิทธิของบุคคลเพศเดียวกันในการอยู่ร่วมกันฉันสามีภริยา*
(กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา, 2558)

ฉัตรชัย เอมราช, *ความไม่เสมอภาคในการบันทึกทางทะเบียนเป็นคู่ชีวิตตามร่างพระราชบัญญัติการจดทะเบียนคู่ชีวิต พ.ศ.* (นิติศาสตรมหาบัณฑิต, คณะนิติศาสตร์ สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์, 2557)

พิชญภา เจียมแท้, *ความหมายและมาตรการทางกฎหมายต่อการกระทำด้วยความรุนแรงในครอบครัว: ศึกษาเปรียบเทียบกับกฎหมายของต่างประเทศ* (นิติศาสตรมหาบัณฑิต, คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2555)